

Jenna Uusitalo

Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotukselliset erot sekä niiden vaikutus veronmäärään

Opas tilitoimiston työntekijöille

Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotukselliset erot sekä niiden vaikutus veronmäärään

Opas tilitoimiston työntekijöille

Jenna Uusitalo
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Tekijä: Jenna Uusitalo

Opinnäytetyön nimi: Yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotukselliset erot sekä niiden vaikutus veronmäärään

Työn ohjaaja: Matti Sippola

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2024

Sivumäärä: 27 + 1 liite

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotuksellisia eroja sekä niiden vaikutusta veronmäärään tapauksessa, jossa yrittäjä on myös muualla palkkatyössä. Työelämä on muuttumassa aiempaa monimuotoisemmaksi, jossa perinteisen palkkatyön rinnalle on tullut uudenlaisia tapoja tehdä töitä. Palkkatyö ja yrittäjyys on perinteisesti mielletty toisilleen vaihtoehtoisina ratkaisuin, mutta käytännössä yrittäjyys palkkatyön rinnalla lisääntyy jatkuvasti.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa on käsitelty ansiotuloverotusta, osakeyhtiön varojen jakoa ja marginaaliveroastetta. Teoriaosuuden aineistona on käytetty aihetta käsittelevää alan kirjallisuutta, lainsäädäntöä ja eri verkkolähteitä. Tutkimusosuudessa on tehty esimerkkilaskelma mahdollisimman tavanomaisia lukuja käyttäen ja sen tarkoituksena on selvittää marginaaliverotusta tulojen kasvaessa.

Verotuksen ymmärtämisen tärkeydestä huolimatta monet kokevat veroasiat vaikeaksi hahmottaa. Opinnäytetyön tuotoksena tehtiin tilitoimiston työntekijöiden käyttöön tarkoitettu mahdollisimman tiivis ja helposti päivitettävä opas, jota he voivat käyttää tukena auttaessaan pienyrittäjiä ymmärtämään paremmin ansiotulon marginaalista verotusta ja mitä hyötyä osakeyhtiömuoto toisi yritystoimintaan.

Asiasanat: Ansiotulo, osakeyhtiö, pienyrittäjä, verotus, yrittäjyys

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Bachelor of Business Administration

Author: Jenna Uusitalo

Title of thesis: Tax differences between a private entrepreneur and a limited company and their effect on the amount of tax

Supervisor: Matti Sippola

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2024

Number of pages: 27 + 1 appendage

This thesis was to investigate the tax differences between a private entrepreneur and a limited company in the case where the entrepreneur is also employed elsewhere. Working life is becoming more diverse than before, where new ways of working have appeared alongside traditional paid work. Salaried work and entrepreneurship have traditionally been thought of as alternative solutions to each other, but entrepreneurship alongside salaried work is constantly increasing.

In the theory part of the thesis, earned income taxation, the distribution of the company's assets and the marginal tax rate have been addressed. The literature of the field dealing with the topic, legislation and various online sources have been used as material for the theory part. In the research section, an example calculation has been made using the most conventional numbers possible and its purpose is to clarify marginal taxation as income increases.

Despite the importance of understanding taxation, many find tax matters difficult to understand. As a result of the thesis, a concise and easily updated guide was made for the use of accounting office employees, which they can use as support when helping small entrepreneurs to better understand the marginal taxation of earned income and what benefits the limited company form would bring to business operations.

Keywords: Earned income, limited company, taxation, small business, entrepreneurship

Sisällys

1	JOHDANTO	6
1.1	Työn taustaa.....	6
1.2	Työn tavoitteet ja tutkimusongelma	7
1.3	Työn rakenne ja rajaus	7
2	ANSIOTULOVEROTUS.....	9
2.1	Progressiivinen verotus	10
2.2	Ansiotulosta tehtävät vähennykset	11
2.3	Yksityisen elinkeinonharjoittajan tulovero	12
2.4	Sivutoiminen yrittäjyys (kevytyrittäjyys)	14
3	OSAKEYHTIÖ	15
3.1	Varojen jakaminen.....	16
3.2	Osinko	17
3.3	Peitelty osinko	18
4	MARGINAALIVEROASTE	19
5	VEROLASKELMAT	21
6	JOHTOPÄÄTELMÄT	24
7	POHDINTA	25
	LÄHTEET.....	26

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aiheena on tutkia yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotuksellisia eroja sekä niiden vaikutusta veronmäärään tapauksessa, jossa yrittäjä on myös muualla palkkatyössä. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa toimeksiantajalle opas, jota tilitoimiston työntekijät voivat käyttää tukena auttaessaan pienyrittäjiä ymmärtämään paremmin ansiotulon marginaalista verotusta ja mitä hyötyä osakeyhtiömuoto toisi yritystoimintaan. Opinnäytetyö on toiminnallinen työ, mikä sisältää opinnäytetyöraportin, havainnollistavan esimerkkilaskelman sekä tuotoksen eli oppaan. Opas on tarkoitettu ainoastaan toimeksiantajan käyttöön, minkä vuoksi sitä ei ole julkaistu tämän opinnäytetyön liitteenä.

1.1 Työn taustaa

Työelämä on muuttumassa yhä monipuolisemmaksi ja monimuotoisemmaksi, sillä perinteisten työntekijä-työnantajasuhteiden ja säännöllisen palkkatyön rinnalle on tullut uudenlaisia tapoja tehdä töitä. Palkkatyö ja yrittäjäyys on perinteisesti mielletty toisilleen vaihtoehtoisina ratkaisuin, mutta käytännössä yrittäjäyys palkkatyön rinnalla yleistyy jatkuvasti.

Sivutoimisen yrittäjäyden avulla esimerkiksi palkkatöissä oleva voi kokeilla yrittäjäyttä tai vastavasti päätoiminen yrittäjä vähentää yritystoimintaansa ja mennä palkkatöihin. Sivutoiminen yrittäjä harjoittaa yritystoimintaa yleensä yksin. Yksinyrittäjäyys onkin Suomessa yrittäjäyden yleisin muoto, sillä tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 kaikista 320 000 yrittäjästä noin 230 000 oli yksinyrittäjiä. (Tilastokeskus 2024.) Yksinyrittäjälle parhaiten sopivia yritysmuotoja ovat yksityinen elinkeinonharjoittaja ja osakeyhtiö.

Yrittäjälle oikeanlainen yritysmuoto on tärkeää, jotta ei syntyisi kohtuuttomia veroseuraamuksia. Tilanteessa, jossa yrittäjällä on sekä palkka- että yritystoiminnan tuloja verotus nousee helposti korkeaksi. Opinnäytetyön aihe on käytännönläheinen ja saanut alkunsa toimeksiantajan tekemisistä havainnoista, että asiakkaalla ei useinkaan ole riittävää tietoa verotuksen muodostumisesta. Opinnäytetyön toimeksiantajana on Verosuunnittelu & tilitoimisto EPMT Oy.

1.2 Työn tavoitteet ja tutkimusongelma

Työn tarkoituksena on auttaa pieniä elinkeinotoiminnan harjoittajia ymmärtämään paremmin ansiotulon marginaalista verotusta sekä sen merkittävää vaikutusta heidän maksamansa veron määrään. Tavoitteena on myös laatia opas toimeksiantajana toimivan tilitoimiston työntekijöille tueksi asiakkaiden ymmärtämisen lisäämiseen. Opinnäytetyön näkökulma on toimeksiantajan ehdotuksesta erityisesti verotuksessa. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä ovat:

- Miten marginaaliverotus vaikuttaa elinkeinonharjoittajan maksettavan veron määrään?
- Millaisia eroja yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotuksissa on?
- Miten tilitoimisto voi lisätä pientä elinkeinotoimintaa harjoittavien asiakkaidensa ymmärrystä yritystoimintaansa liittyvissä verotusasioissa?
- Mikä on pienten elinkeinonharjoittajien kannalta paras ja kannattavin tapa harjoittaa toimintaansa verotuksen näkökulmasta?

Opinnäytetyön käytännön osuudessa olevan esimerkkiverolaskelman tavoitteena on havainnollistaa palkan lisäksi saatavan yritystulon veroseuraamuksia. Sen avulla yrittäjä saa konkreettisemmän kuvan marginaaliverotuksen vaikutuksesta. Esimerkkilaskelma sekä esitetyt elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiömuodon erot auttavat yrittäjää tekemään päätöksen siitä, mikä yritysmuoto olisi juuri hänen yritystoiminnalleen verotuksellisesti kannattavin valinta.

1.3 Työn rakenne ja rajaus

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta, empiirisen tutkimuksen osuudesta sekä toimeksiantajalle tehtävästä oppaasta. Teoriaosuus sisältää kirjallisuudesta sekä laista koottuja tietoja koskien ansiotuloverotusta ja osakeyhtiön verotusta. Empiirinen tutkimuksen osuus koostuu esimerkkilaskelmasta marginaaliverotukseen liittyen. Opinnäytetyössä ei käsitellä yrityksen perustamiseen, kirjanpitoon eikä yritysmuodonmuutokseen liittyviä asioita. Aihetta käsitellään yksin yritystoimintaa harjoittavan sivutoimisen yrittäjän näkökulmasta.

Johdannossa käsitellään työn taustaa, esitellään toimeksiantaja, määritellään työn tavoite ja tarkoitus sekä kerrotaan työn rajauksista. Teoriaosio jakaantuu kolmeen eri lukuun. Ensimmäisessä luvussa käsitellään ansiotuloverotusta ja niistä tehtäviä vähennyksiä sekä kerrotaan sivutoimises-

ta yrittäjyydestä. Toisessa luvussa kerrotaan osakeyhtiön varojenjakamisesta, osingosta ja peitelystä osingonjaosta. Kolmannessa luvussa kerrotaan marginaaliveroasteesta ja mitä sillä tarkoitetaan. Teoriaosuuden jälkeen avataan työssä tehtyä esimerkkilaskelmaa, jonka tarkoituksena on havainnollistaa sivutoimisen yrittäjän verotuksen suuruutta. Lopuksi esitetään johtopäätöksiä sekä pohditaan yhteenvetona työn tulosta ja esitetään jatkotutkimusaiheita.

2 ANSIOTULOVEROTUS

Tuloverotus koskettaa jokaista verovelvollista. Tuloveron menestyminen perustuu siihen, että tuloverotuksessa on mahdollista ottaa muita veroja paremmin huomioon veronmaksukyvyyn erot verovelvollisten välillä. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 23.) Suomessa verovuonna asunutta henkilöä pidetään yleisesti verovelvollisena, jonka tulee tulon perusteella suorittaa veroa niin Suomesta kuin muista valtioista saaduista tuloista. (Tuloverolaki 1992/1535, 9§). Henkilön katsotaan asuvan Suomessa silloin, kun hänellä on Suomessa varsinainen asunto tai koti. Myös Suomessa jatkuvasti yli kuuden kuukauden ajan oleskelevan katsotaan asuvan Suomessa. (Ossa 2020, 42.)

Tulonlähteet voidaan luokitella kolmeen eri lähteeseen: Elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen, maatalouden tulonlähteeseen sekä muun toiminnan tulonlähteeseen, jota voidaan kutsua myös henkilökohtaisen toiminnan tulonlähteeksi (Ossa 2020, 66). Henkilökohtaisen toiminnan tulonlähteeseen sovelletaan tuloverolakia, elinkeinotoiminnan tulonlähteeseen elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia ja maatalouden tulonlähteeseen maatalouden tuloverolakia (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 85). Henkilökohtaiseen tulonlähteeseen kuuluvat kaikki muu verovelvollisen harjoittama toiminta kuin maatalous- tai elinkeinotoiminta. Tulonlähteeseen kuuluu siis tyypillisesti palkkatulot, eläke- ja etuustulot, osinko-, korko- vuokra-, metsä- sekä luovutusvoitot. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 86.)

Tuloverolain mukaan veronalaista tuloa ovat pääsääntöisesti verovelvolliselle rahana tai rahanarvoisena etuutena maksetut tulot. Verovelvollinen saa tehdä tuloistaan luonnolliset vähennykset eli vähentää saamistaan tuloista niiden hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot. Tulot voidaan jakaa kahteen ryhmään: Pääomatuloihin ja ansiotuloihin. (Tuloverolaki 1992/1535, 29§.) Luonnollinen henkilö ja kuolinpesä maksavat valtiolle tuloveroa progressiivisen tuloveroasteikon ja tuloveroprosentin mukaan verotettavasta ansiotulosta ja pääomatulosta. Pääomatulon tuloveroprosentti on 30 prosenttia, ja 30 000 euroa ylittävältä osalta 34 prosenttia. (Tuloverolaki 1992/1535, 124 §.)

Puhdas ansiotulo eli nettotulo saadaan vähentämällä ansiotulosta luonnolliset vähennykset. (Ossa 2020, 93). Ansiotulojen verokannat vahvistetaan vuosittain. Ansiotulosta maksetaan kunnallisverotuksessa kunnallisveroa kotikunnan tuloveroprosentin mukaisesti ja kirkollisveroa oman seu-

rakunnan tuloveroprosentista riippuen 1–2 prosentin välillä. Palkasta maksetaan myös työeläkemaksu sekä työttömyysvakuutusmaksu. Tämän lisäksi määrätään myös sairausvakuutusmaksu, jonka Verohallinto tilittää Kansaneläkelaitokselle. (Ossa 2020, 95.)

Pääomatulolla tarkoitetaan sellaista tuloa, joka on saatu varallisuuden kerryttämisen kautta. Pääomatuloksi katsotaan siis, esimerkiksi omaisuuden tuottama tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto sekä muu sellainen tulo, jota varallisuus kerryttää. Pääomatuloa ovat muun muassa vuokra- ja osinkotulo sekä henkivakuutuksen tuotto. (Tuloverolaki 1992/1535, 32 §.)

Ansiotuloa puolestaan ovat kaikki muut tulot, joita ei katsota pääomatuloiksi (Tuloverolaki 1992/1535, 62 §). Yleisimpiä ansiotuloja ovat työsuhteen perusteella saadut palkat ja palkkaan rinnastettavat tulot ja eläkkeet. (Tuloverolaki 1992/1535, 61 §.) Myös palkan sijaan saadut tulot, kuten työttömyyspäiväraha ja tapaturmavakuutuksen päiväraha, ovat ansiotuloa. Aina ansiotulo ei kuitenkaan liity työn tekemiseen. (Verohallinto 2015.) Esimerkiksi peitelty osinko on tuloverolain mukaan ansiotuloa. (Tuloverolaki 1992/1535, 33d §). Myös osa elinkeinotoiminnan tulosta voi olla ansiotuloa. Ansiotuloja verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaan. (Verohallinto 2015.)

2.1 Progressiivinen verotus

Progressiivisella verotuksella tarkoitetaan sitä, että veron määrä kasvaa suhteellisesti nopeammin kuin verotettavana oleva tulo. Tämä tapahtuu tulojen määrän eli veropohjan ja veroasteikkojen avulla. Veroprosentit nousevat tulotason mukaan. Yksinkertaisesti sanottuna progressiivinen verotus tarkoittaa sitä, että verotus kiristyy tulojen kasvaessa. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 29.)

Verotettavan ansiotulon laskentatapa ja siihen vaikuttavat vähennykset vaikuttavat tähän keskeisesti. Verotettavaa ansiotuloa laskettaessa, otetaan huomioon palkkatulot, eläke- ja etuustulot, yritystulon ansiotulo-osuudet sekä niistä tehtävät vähennykset sekä mahdolliset aikaisempien vuosien tappiot. Näillä on vaikutusta siihen, miten suureksi progressiivisen asteikon mukainen vero muodostuu. Lopullinen progressio kuitenkin määräytyy verotettavan tulon laskentaprosessissa eli veropohjan määrittämisessä muuksi kuin asteikon perusteella on pääteltävissä. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 34.)

Progressiivisesta asteikosta puhutaan, kun veron määrän ja veropohjan eli veronalaisten tulojen välinen suhde suurenee veropohjan kasvaessa. Verojen suhteellinen osuus verotettavista tuloista on siis sitä suurempi, mitä suuremmat verotettavat tulot ovat. Progressiivinen tuloveroasteikko on porrastettu vuonna 2023 tuloverolain (1535/1992) perusteella taulukon 1 mukaisesti ja kunkin portaan sisällä tulon lisäykseen kohdistuva verotus on suhteellista. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 30.)

TAULUKKO 1. Valtion tuloveroasteikko (Veronmaksajat 2023a)

Verotettava ansiotulo	Vero alarajan kohdalla	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta
0 €	0 €	12,64 %
19 900 €	2 515,36 €	19,00 %
29 700 €	4 377,36 €	30,25 %
49 000 €	10 215,61 €	34,00 %
85 800 €	22 727,61 €	44,00 %

Asteikon ylimmällä portaalla verotus on kokonaan suhteellista, eikä tulon lisäyksestä veron prosentuaalinen osuus enää kasva. Veroasteikon alimmalla portaalla on yleensä alue, jolloin veroa ei tule määrättäväksi, sillä tulot jäävät niin pieniksi. Määrän ylittävältä osalta tiettyyn määrään asti verotetaan yhden marginaaliveroprosentin mukaan. Tämän rajan ylittävää tulon osaa puolestaan verotetaan korkeamman marginaaliveroprosentin mukaan. Tulojen lisääntyessä, siirrytään uudelle tuloalueelle ja tulon osaan kohdistuu entistä korkeampi marginaaliverotus. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 30.)

2.2 Ansiotulosta tehtävät vähennykset

Tuloverotuksessa verotus perustuu nettotulon verotukseen eli tuloista vähennetään tulonhankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot, joita kutsutaan myös luonnollisiksi vähennyksiksi. Kun saadaan veronalaisten tulojen ja luonnollisten vähennysten välinen erotus, jäljelle jäävä on puhdasta ansiotuloa. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 98.) Menojen tulee aina johtua tulon

hankkimisesta tai säilyttämisestä, jotta ne ovat vähennyskelpoisia. Myös menot, joiden tarkoituksena on ollut tulon hankkiminen, ovat vähennyskelpoisia, vaikka ne eivät ole varsinaisesti kerryttäneet tuloa. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 100.)

Tuloista tehtäviä vähennyksiä ovat luonnolliset vähennykset, erilaiset pääomatulosta tehtävät vähennykset kuten korkomenot sekä puhtaasta ansiotulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa tehtävät vähennykset. Verosta voidaan puolestaan vähentää esimerkiksi kotitalous- ja opintolainavähennys. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 96.)

2.3 Yksityisen elinkeinonharjoittajan tulovero

Palkkatyön ja yrittäjyyden välillä ei ole yksinkertaista rajanvetoa. Tilannetta hankaloittaa myös eri maiden vaihteleva lainsäädäntö ja työmarkkinakulttuuri. (Sekki, A. 2021. 12–13.) Elinkeinoverolain mukaan elinkeinotoiminnalla tarkoitetaan liike- ja ammattitoimintaa (Laki elinkeinotulon verottamisesta 1968/360, 1 §). Kaikkien veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen erotuksesta saadaan elinkeinotoiminnan tulos (Laki elinkeinotulon verottamisesta 1968/360, 3 §).

Olenainen elinkeinotoiminnan tunnusmerkki on voiton tavoittelu, joka liittyy läheisesti liiketoimintariskisiin, sillä toimintaa, joka pitää sisällään investointeja eli hankintoja tai pääomaa pidetään helpoimmin elinkeinotoimintana. Tunnusomaista elinkeinotoiminnalle on taloudellisen riskin ottaminen voiton mahdollistamiseksi. (Verohallinto 2019.)

Taloudellisella riskillä tarkoitetaan sitä, että harjoitettuun toimintaan liittyy sekä voiton että tappion mahdollisuus. Toiminnan itsenäisyyttä ilmentää se, että toiminta tapahtuu elinkeinonharjoittajan omalla nimellä ja vastuulla, eikä toisen johtamana ja valvonnassa vastiketta vastaan niin kuin esimerkiksi palkkatyössä. (Verohallinto 2019.)

Elinkeinoiminnan verotuksen pääperiaatteita ovat toimintaa harjoittavan kirjanpitovelvollisuus, toimintaan sovelletaan elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia, saadut tulot ovat veronalaisia, tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset ovat vähennyskelpoisia, tulos jaetaan ansio- ja pääomatuloon aikaisempien vuosien tappioiden vähennyksen jälkeen, tappio vähennetään tuloksesta seuraavien kymmenen verovuoden aikana tulon syntyminen mukaan tai vaadittaessa verovuoden pääomatuloista sekä toimintaa harjoittava on arvonlisäverovelvollinen toiminnastaan vähäisen toiminnan liikevaihtorajan ylittyessä. (Verohallinto 2019.)

Yksityinen elinkeinonharjoittaja antaa tarvittaessa saman esitetytyn veroilmoituksen kuin muutkin luonnolliset henkilöt. Elinkeinotoiminnasta on tämän lisäksi myös annettava erillinen veroilmoitus ilmoituslomakkeessa mainittuun päivämäärään mennessä. (Tomperi 2019, 17.)

Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan samalla tavalla kuin muitakin luonnollisia henkilöitä kaikkien hänen ansio- ja pääomatulojensa perusteella. Yrittäjän pääomatuloa on pääsäännön mukaan 20 prosenttia yrityksen nettovarallisuudelle lasketusta tuotosta. Verovelvollinen voi vaatia osuuden olevan myös 10 tai 0 prosenttia. (Tuloverolaki 1992/1535, 38§.) Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena käytetään verovuotta edeltäneenä olleen verovuoden päättyessä ollutta nettovarallisuutta, joka saadaan, kun varallisuudesta vähennetään velat ja siihen lisätään 30 prosenttia maksetuista palkoista. Pääomatulon veroprosentti on 30 prosenttia 30 000 euroon asti, jonka ylittävältä osalta veroprosentti on 34 prosenttia. Tilikauden tuloksen loppuosa nettovarallisuuden ylittävältä osalta verotetaan yrittäjän ansiotulona progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. (Yrittäjät 2022.)

Elinkeinotoiminnan nettovarallisuutta laskettaessa verovelvollisen yksityistalouteen kuuluvia varoja ja velkoja ei oteta huomioon. Jos siis yksityiskäytössä olevat autot ja asunto sisältyisivät taseessa oleviin varoihin, ne jäävät laskelman ulkopuolelle. Myöskään sellaista taseeseen sisältyvää omaisuutta, joka ei kuulu elinkeinotoimintaan, ei huomioida laskennassa. Nettovarallisuuteen ei myöskään lasketa mukaan arvostamislain mukaisia verovapaita varoja tai korkotulon lähdeverolaissa määritellyjä talletuksia ja sijoituksia. (Tomperi 2019, 31.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan tulos lasketaan vähentämällä tulosta ensin hankkimisesta tai säilyttämisestä aiheutuneet menot. Tämän jälkeen voidaan vähentää mahdolliset aikaisempien vuosien elinkeinotoiminnan tappiot, minkä jälkeen saadaan verotettava tulo. Verotettavasta tulosta vähennetään vielä viiden prosentin yrittäjävähennys. Laskettu tulo jaetaan lopuksi verotettavaksi yrittäjän ansio- ja pääomatulona. (Verohallinto 2021.)

Suomessa puolisoilla ei ole yhteistä verotusta, joten esimerkiksi avioliitolla ei ole suurta verotuksellista merkitystä. Perhesuhteilla voi kuitenkin olla merkitystä verovähennyksien sekä verotuksen päättymisen kannalta. Puolisoiden määritelmä poikkeaa verotuksessa, sillä tavalla, että avioliiton sekä rekisteröidyn parisuhteen lisäksi puolisoiksi voidaan katsoa myös avoliitossa asuva paris-

kunta, jos heillä on yhteinen lapsi, tai he ovat aikaisemmin olleet keskenään naimisissa. (Verohallinto 2022a.)

Ennakonperinnän tarkoitus on turvata verojen kertyminen jo silloin kuin verovelvollinen saa tulon. Verovelvolliselle ennakonperintä merkitsee verorasituksen ajoittumista siihen ajankohtaan, jolloin tulo saadaan. Veronsaajien näkökulmasta puolestaan ennakonperinnällä saadaan turvattua verojen oikea-aikaisuus ja niiden oikeamääräinen kertyminen. Se, että veroja kertyy ja niitä suoritetaan jo verovuoden aikana, on tärkeää niin verovelliselle kuin veronsaajille. (Myllymäki, Myrsky & Rabinä 2019, 63–64.)

2.4 Sivutoiminen yrittäjyys (kevytyrittäjyys)

Kevytyrittäjyydellä tarkoitetaan yrittäjyysmäistä toimintaa ilman oman yrityksen perustamista. Kevytyrittäjät laskuttavat asiakkaitaan laskutuspalveluyrityksen kautta, joka välittää maksun takaisin kevytyrittäjälle. Kevytyrittäjä puolestaan vastaa omasta markkinoinnistaan, asiakkaan kanssa sovittavista työn ehdoista sekä korvauksesta, joka työstä maksetaan. (Verohallinto 2023a.)

Laskutuspalveluyritykset voivat maksaa kevytyrittäjille joko palkkaa tai työkorvausta. Henkilöt, jotka käyttävät laskutuspalveluyrityksiä, luokitellaan yleensä yrittäjiksi työ- ja sosiaalivakuutuslain säädännössä. Tämän takia kevytyrittäjien tulee vakuuttaa itsensä yrittäjän eläkelakien säädösten mukaan. (Verohallinto 2023a.) Laskutuspalveluyrityksen maksaessa kevytyrittäjälle palkkaa, ei hän ole arvolisävelvollinen (Verohallinto 2024a).

Kevytyrittäjän saadessa työkorvausta, voi hän olla myös velvollinen maksamaan arvolisäveroa ja ilmoittautua arvolisäverollisten rekisteriin. Kevytyrittäjä on arvolisäverovelvollinen, kun hän myy tavaroita tai palveluita yli 15 000 euron edestä tilikauden aikana. (Verohallinto 2023.) Kevytyrittäjän tulee ilmoittaa ja maksaa myyntinsä arvonlisäverot säännöllisesti oman verokautensa mukaan. Hankinnoista, jotka on tehty liiketoimintaa varten, saa vähentää arvonlisäveron. Kevytyrittäjän tulee tehdä arvonlisäveroilmoitus myös verokausilta, joiden aikana ei ole ollut arvonlisäverollista toimintaa. Arvonlisävelvollisen kevytyrittäjän tulee pitää toiminnastaan myös kirjanpitoa ja antaa elinkeinotoiminnan veroilmoitus verovuotta seuraavana keväänä. (Verohallinto 2024a.)

3 OSAKEYHTIÖ

Aloittaessaan yritystoimintaa, yrittäjä tahtoo usein toimia yksin. Yksin yrittäminen on mahdollista ainoastaan yksityisyrittäjien, osakeyhtiön ja osuuskunnan kautta. Näistä kolmesta yritysmuodosta paras vaihtoehto on osakeyhtiö, sillä yksityisyrittäjien kumppaniksi on mahdollista ottaa ainoastaan puoliso, kun taas osakeyhtiössä on helppo lisätä osakkaita tilanteen mukaan. (Mäkinen 2019, 22.)

Osakeyhtiö on Suomessa myös selvästi yleisin yhtiömuoto, kun otetaan huomioon yhtiöiden lukumäärä ja liiketoiminnan laajuus. Osakeyhtiöitä on eri kokoisia, eri liiketoiminnan osa-alueilla ja niiden omistusrakenne vaihtelee. Liiketoimintaa, jota on perinteisesti harjoitettu henkilöyhtiön muodossa, on alettu harjoittamaan myös entistä enemmän osakeyhtiön muodossa. Osakeyhtiöissä osakkeenomistajat kantavat riskin ainoastaan osakeyhtiön sijoittamastaan pääomasta. (Villa 2023, 63.)

Osakeyhtiöissä ylintä päätösvaltaa käyttää yhtiökokous. Yhtiökokouksessa osakkeenomistajat päättävät yhtiöjärjestyksen muutoksista, hallituksen nimittämisistä ja erottamisista, tilinpäätöksen vahvistamisesta sekä varojenjakamisesta. Yhtiön toiminnan jatkuvuudesta sekä esimerkiksi osakkeista ja osakeanneista päättää myös yhtiökokous. (Collin 2022, 17.)

Osakeyhtiön voi perustaa yksin, eikä siihen ole pakko sijoittaa osakepääomaa. Yhtiön kasvua on mahdollista myös rahoittaa ottamalla mukaan uusia osakkaita. Yhden hengen osakeyhtiö voi kasvaa suureksi kansainvälisen konsernin emoyhtiöksi. Osakeyhtiön perustaminen on myös helppoa ja vaatii vain yhden yksinkertaisen asiakirjan, yhtiöjärjestyksen sisältävän perustamissopimuksen. Yhtiökokouksia ei ole pakollista pitää ja laatia pöytäkirjoja, vaan päätösasiakirjat riittävät. Osakeyhtiössä kirjanpito on selväpiirteistä ja sen sisällöstä on säännelty kirjanpitolaissa. Pienosakeyhtiössä usein sovelletaan valtioneuvoston asetusta pien- ja mikroyrittäjien tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista. (Mäkinen 2019, 24–25.)

Osakeyhtiön verotulo jaetaan verotilityslain mukaisesti valtion ja kunnan verotuloihin, aivan niin kuin ansiotulon verotuksessa. (Tomperi 2019, 46.) Osakeyhtiössä sekä osakeyhtiön että osakkaiden verotus on edullista. Osakeyhtiöiden tuloveroprosentti on 20 riippumatta siitä, kuinka paljon osakeyhtiön tulo määrä on tilikauden aikana (Verohallinto 2024a).

Osakeyhtiömuodon verojärjestelmä on edullinen yhdessä osakkaiden saamien osinkojen verotuksen kanssa sekä tukee kasvua ja estää konkurssiin ajautumista. Osakkaan on mahdollista myydä osakkeensa, jolloin hän saa itselleen yhtiön arvonnousun, mutta yhtiö ei menetä rahaa. Osakeyhtiössä yrityksen ja yrittäjän rahat eivät myöskään mene sekaisin. (Mäkinen 2019, 24–25.)

Osakeyhtiön verotus poikkeaa muiden yritysmuotojen verotuksesta olennaisesti. Osakeyhtiön osakkaan on mahdollista saada lievästi verotettuja luontoisetuja sekä verovapaita henkilökuntaetuja, joita elinkeinotoimintaa harjoittavan ei ole mahdollista saada. (Mäkinen 2019, 146.)

Osakeyhtiön tulee jättää veroilmoitus neljän kuukauden kuluessa laskettuna tilikauden päättymiskuukauden lopusta alkaen. Veroilmoitus tulee antaa erikseen jokaiselta tilikaudelta, jos saman kalenterivuoden aikana on päättynyt useampi eri tilikausi. Kuitenkin lopullinen verotus toimitetaan koko verovuoden ajalta. (Tomperi 2019, 17.)

Luonnollisten henkilöiden saamat veronalaiset osinkotulot luetaan joko pääomatuloksi tai ansiotuloksi. Se, miten osinkoja verotetaan, riippuu siitä, ovatko saadut osingot arvopaperipörssissä noteeratuista yhtiöistä vai niin sanotuista listaamattomista yhtiöistä. Myös osingonsaajalla, eli sillä saako osingon luonnollinen henkilö, noteerattu vai ei-noteerattu yhtiö, on vaikutusta verotukseen. Tämän lisäksi osakkeiden matemaattisella arvolla ja osinkotulon suuruudella on verotuksen näkökulmasta merkitystä. (Tomperi 2019, 46.)

Osakeyhtiölaissa määritellään osakeyhtiön olevan erillinen oikeushenkilö osakkaistaan, eli osakeyhtiö täten vastaa omista veloistaan ja omistuksistaan osakkeenomistajien sijaan. Yksinkertaisesti voitaisiin ajatella, että osakeyhtiö koostuu osakkeista, joista osakkeenomistajat omistavat ja saavat sitä kautta osakkeeseen kohdistuvat oikeudet sekä velvollisuudet osakeyhtiössä. Osakkeen omistaminen ei siten siis oikeuta, esimerkiksi omistusoikeuteen yhtiön omaisuuteen, vaan osakeyhtiö omistaa itse oman omaisuutensa ja vastaa veloistaan. (Villa 2023, 270.)

3.1 Varojen jakaminen

Osakeyhtiössä toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille lukuun ottamatta tilanteita, joissa yhtiöjärjestyksessä on määrätty toisin. Osakkeenomistajien vastuun katsotaan olevan myös rajoitettua, eivätkä he vastaa yhtiön sitoumuksista. (Mähönen, Säiläkivi & Villa 2007

151.) Osakeyhtiöstä on mahdollista jakaa varoja laillisesti osakkeenomistajille voitonjaolla eli tunnetuimmin osinkona sekä varojen jakamisella vapaan oman pääoman rahastosta, hankkimalla ja lunastamalla omia osakkeita, osakepääoman alentamisella sekä yhtiön purkamisella ja rekisteristä poistamisella. Varojenjaossa siis yhtiöstä poistuu varallisuutta niin, että yhtiö ei saa tästä vastiketta itselleen tai se saa vastikkeeksi omia osakkeitaan. (Villa 2023, 406.)

3.2 Osinko

Listamattoman osakeyhtiön luonnollisille henkilöille sekä kuolinpesälle maksetut osingot jaetaan pääomatulo-osinkoon ja ansiotulo-osinkoon. Vuodesta 2014 alkaen pääomatulo-osinkoa on kahdeksan prosentin vuotuinen tuotto omistettujen osakkeiden matemaattiselle arvolle. Vuotuisesta tuotosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata. Jos osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, on ylimenevästä osasta 85 prosenttia veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata. (Tuloverolaki 1992/1535, 33b §.) Osakeyhtiön elinkeinotoiminta voi olla niin sanottua yhdenmiehenyhtiö-toimintaa eli harjoitettu toiminta perustuu yhtiön ainoan osakkaan toimintaan. (Verohallinto 2015.)

Listamattoman osakeyhtiön jakama osinko jaetaan luonnollisen henkilön verotuksessa pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksiin yhtiön nettovarallisuuden perusteella. Jaettavasta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa osingon määrän ollessa enintään 8 prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Jos osinkojen yhteismäärä ylittää 150 000 euroa, ylimenevästä osasta veronalaista pääomatuloa on 85 prosenttia ja loput 15 prosenttia verovapaata tuloa. Osingon ollessa yli 8 prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta, ylimenevästä osasta 75 prosenttia verotetaan ansiotulona ja 25 prosenttia on verovapaata tuloa. (Yrittäjät 2022.)

Kun kyseessä on noteeraamaton yhtiö eli osakeyhtiö, jota ei ole listattu pörssiin, saatu osinko voidaan myös verottaa kokonaisuudessaan ansiotulona työpanokseen perustuvan osingon erityissäätelyn mukaan. Säännöstä sovelletaan, kun kyseessä on osingonsaajan tai tämän intressipiiriin kuuluvan työpanos. Jos osakas tai osakkaan perheenjäsenensä yksin tai yhdessä omistaa osakkeista tai äänimäärästä vähintään 10 prosenttia ja on osakaslainaksi luettavaa rahalainaa yhtiöstä, laina vähennetään osakkaan osakkeiden matemaattisesta arvosta laskettaessa osingon pääomatulo-osuutta. Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla tarkistettu nettovarallisuus yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä. (Yrittäjät 2022)

3.3 Peitelty osinko

Peitellyllä osingolla tarkoitetaan sellaista varojen jakamista yhtiöstä, joka sivuuttaa osingonjaon muotovaatimukset. Esimerkiksi jos yhtiön osakkeenomistajille tai lähipiirille ohjataan tavanomaisista liiketoiminnan periaatteista poikkeavia taloudellisia etuuksia, on kyse peitellystä osingosta. Peitelty osinko on siis rahanarvoista etuutta, jonka osakkeenomistaja tai tämän lähiomainen saa osakeyhtiöltä olennaisesti poikkeavin ehdoin tai täysin ilman vastiketta. (Laki verotusmenettelystä 1995/1558 29 §.)

Tilanteessa, jossa yhtiö on jakanut peiteltyä osinkoa, katsotaan yrityksen verotuksessa, että etuudesta olisi käytetty käypää hintaa ja osakkaan tulee tällöin maksaa veronalaisena tulona käyvän hinnan ja käytetyn hinnan erotus. Jos varojen jakaminen puolestaan on tapahtunut osingosta maksettavan veron välttämiseksi, katsotaan tältä osin jaetut varat osakkaan veronalaiseksi tuloksi. (Laki verotusmenettelystä 1995/1558 29 §.)

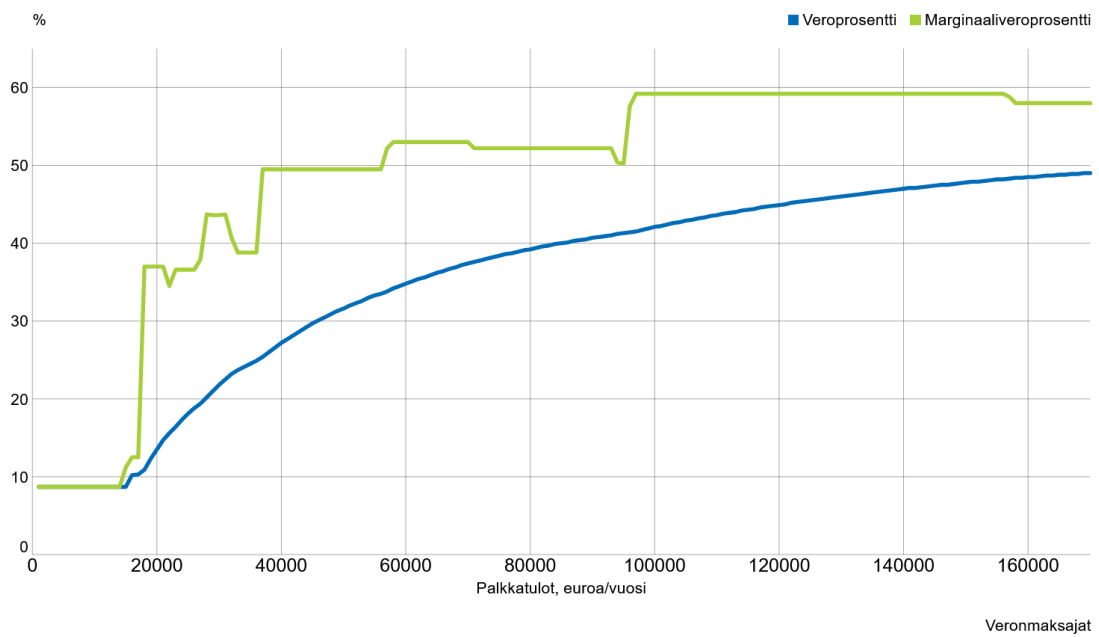
4 MARGINAALIVEROASTE

Marginaaliveron käsitettä käytetään yleisesti ansiotuloverotuksen yhteydessä. Marginaaliverolla tarkoitetaan verovelvollisen koko vuoden ansiotulojen lisäyksestä menevää veroa. Siinä missä keskimääräinen veroaste kuvaa verotuksen suuruutta koko tuloista, marginaaliveroaste kuvaa veron kireyttä lisätulosta. Marginaaliveron suuruus riippuu käytetystä veroasteikosta ja verotettavien tulojen määrästä. Progressiivisessa verotuksessa marginaaliveroaste on aina suurempi kuin keskimääräinen veroaste eli tuloveroprosentti. (Myllymäki, Myrsky & Råbinä 2019, 33.)

Progressiivinen verotus ei kuitenkaan edellytä tulojen myötä nousevia marginaaliveroasteita, vaan marginaaliveroaste voi pysyä samana kaikilla tulotasoilla, vaikka keskimääräinen veroaste kasvaisikin tulojen myötä. Progressiivisuuden ainoana edellytyksenä on, että marginaaliveroaste on keskimääräistä veroastetta suurempi. Progressiivisen verotuksen kovuus ilmenee marginaaliveroasteen ja keskimääräisen veroasteen välisen eron suuruutena. (Myllymäki, Myrsky & Råbinä 2019, 33.)

Marginaaliveroprosentilla kuvataan määrää, jonka verojen kasvaminen vie lisätuloista. Esimerkiksi 40 000 euroa vuodessa ansaitsevan palkansaajan tulojen noustessa 100 euroa, hän maksaa siitä veroja ja niihin rinnastettavia maksuja 49,50 euroa, joten nettotuloksi jää 50,50 euroa. Marginaaliveroprosentti on tällöin 49,5 prosenttia. Kärjistetyksi ilmaistuna marginaaliveroasteen ollessa 100 prosenttia, kaikki tulojen nousu menisi verojen maksuun. Käytännössä korkein marginaaliveroaste Suomessa on noin 58 prosenttia (vuonna 2023). Seuraavalla sivulle olevassa taulukossa 2 on esitetty palkansaajan tulovero- ja marginaaliveroprosentit tulotasoittain vuonna 2023. (Veronmaksajat 2023.)

TAULUKKO 2. Palkansaajan tulovero- ja marginaaliveroprosentit tulotasoittain (Veronmaksajat 2023b)

5 VEROLASKELMAT

Esimerkkilaskelma (LIITE 1) on tehty Suonentiedon ohjelmiston verolaskentaa apuna käyttäen mahdollisimman yksinkertaisesti, eikä siinä ole huomioitu kaikkia elinkeinotoiminnan verotuksellisia mahdollisuuksia. Tarkoituksena on tuoda esille marginaaliverotuksen suuruus. Laskelmassa on käytetty palkkatulona 35 000,00 euroa ja elinkeinotoiminnan tulona 15 000,00 euroa. Luvut on valittu siten, että palkkatulo olisi mahdollisimman tavanomainen ja elinkeinotoiminnasta jäävä tulos jopa pieni. Elinkeinonharjoittajan yritystulo on mahdollista jakaa pääoma- ja ansiotuloiksi, mikäli nettovarallisuutta on olemassa. Pääomatulo-osuuden veroprosentti on 30 000 euroon asti 30 prosenttia. Pääomatulo-osuutta käytettäessä ansiotulo-osuus olisi sen verran pienempi. Laskelmassa kaikki tulot on laskettu kuitenkin ansiotulona.

Elinkeinotoiminnan tuloksen ylittäessä YEL-työtulon minimirajan, joka vuonna 2023 oli 8 575,45 euroa, täytyy yrittäjällä olla YEL-vakuutus (Varma 2024). YEL-työtulon suuruus vaikuttaa päivärahamaksun suuruuteen, joka on 1,36 % + YEL-yrittäjän korotusosa 0,23 %. Toiminnan ollessa osakeyhtiömuotoista YEL-vakuutusta ei tarvitse olla, mikäli yrittäjä ei nosta sieltä itselle palkkaa. YEL-työtuloa ole huomioitu päivärahan suuruutta laskettaessa. Mikäli se laskettaisiin 15 000 euron työtulon mukaan, sen vaikutus veronmäärään olisi 238,50 euroa.

Kunnallisveroprosenttina on käytetty Oulun vuoden 2023 kunnallisveroprosenttia 7,86 %, kirkollisveroa 1,30 % ei ole huomioitu laskelmassa (Verohallinto 2022b). Palkansaajan osuus työeläkevakuutusmaksusta 17–52-vuotiailla on 7,15 % ja työttömyysvakuutusmaksusta 1,5 % bruttopalkasta (Verohallinto 2023). Laskelmassa olevaa Yle-veroa peritään henkilön tulonhankkimismenojen jälkeen jäävästä puhtaasta ansiotulojen ja pääomatulojen yhteissummasta 2,5 prosenttia, summa on kuitenkin enintään 163 euroa. Yle-vero ja 1,36 prosentin suuruinen päivärahamaksu sisältyvät aina verokortin ennakonpidätysprosenttiin. (Verohallinto 2024c.) Verotuksessa käytettävät luvut ja laskentaperiaatteet voivat vanhentua nopeasti, sillä verottaja vahvistaa luvut vuosittain.

Verottaja tekee ansiotuloista viran puolesta vähennyksiä, joita ovat esimerkiksi tulonhankkimisvähenitys, ansiotulovähennys ja työtulovähennys. Osa vähennyksistä pienentää verotettavan tulonmäärää ja osa vähennetään suoraan veroista. Työtulovähennys tehdään ainoastaan palkkatuloista ja sen suuruus on 750,00 euroa. Ansiotulovähennys ja työtulovähennys tehdään puoles-

taan kaikista ansiotuloista progressiivisesti ja niille on omat laskentaperusteensa, jonka vuoksi ne avataan seuraavaksi paremmin. (Veronmaksajat 2022.)

Ansiotulovähennys lasketaan puhtaasta ansiotulosta samalla tavalla sekä kunnallis- että valtionverotuksessa ja sen määrä on 2 500,00 euron tulojen ylittävältä osalta 51 prosenttia 7 230,00 euroon saakka. Euromääräisen ylärajan ylittävien tulojen osalta vähennys on 28 prosenttia. Ansiotulovähennyksen enimmäismäärä vuonna 2023 oli 3 570,00 euroa, joka saavutetaan 11 365,00 euron vähennyksiin oikeuttavilla tuloilla. Vähennys kuitenkin pienenee 4,50 prosenttia 14 000,00 euroa ylittävien tulojen osalta. Esimerkkilaskelmassa ansiotulovähennyksen määrä muodostuu taulukon 3 mukaisesti.

TAULUKKO 3. Ansiotulovähennyksen laskentaperuste

		1.	2.
Ansiotulot	+	49 250,00	35 000,00
Tulohankkimisvähennys	-	750,00	750,00
Puhdas ansiotulo	=	48 500,00	34 250,00
	-	14 000,00	14 000,00
Ylittävä osa, josta vähennys	=	34 500,00	20 250,00
Maksimi ansiotulovähennys	+	3 570,00	3 570,00
Vähennyksen määrä 4,50 %	-	1 552,50	911,25
Ansiotulovähennys yhteensä	=	2 017,50	2 658,75

Valtiolle suoritettavasta ansiotuloverosta vähennetään työtulovähennys. Työtulovähennyksen enimmäismäärä vuonna 2023 oli 2 030,00 euroa. Täyden työtulovähennyksen saa 16 916,00 euron puhtailla ansiotuloilla. Vähennys kuitenkin pienenee 2,03 prosenttia 22 000 euroa ylittävien tulojen osalta ja 1,21 prosenttia 70 000 euroa ylittävien tulojen osalta. Esimerkkilaskelmassa työtulovähennyksen määrä muodostuu taulukon 4 mukaisesti.

TAULUKKO 4. Työtulovähennyksen laskentaperuste

		1.	2.
Ansiotulot	+	49 250,00	35 000,00
Tulonhankkimisvähennys	-	750,00	750,00
Puhdas ansiotulo	=	48 500,00	34 250,00
	-	22 000,00	22 000,00
Ylittävä osa, josta vähennys	=	26 500,00	12 250,00
Maksimi työtulovähennys	+	2 030,00	2 030,00
Vähennyksen määrä 2,03 %	-	537,95	248,68
Työtulovähennys yhteensä	=	1 492,05	1 781,33

Esimerkkilaskelman kokonaisverojen määrä muodostuu valtion ansiotuloverosta (taulukko 5) vähennettynä työtulovähennyksellä, kunnallislousteisista veroista ja Yle-verosta. Palkkatulojen kokonaisverotus on yksistään yhteensä 5 304,93 euroa, kun palkkatuloihin lisätään elinkeinotoiminnasta saatu tulos kokonaisveron määrä nousee 11 381,22 euroon. Tämä tarkoittaa käytännössä, että sivutuloista yrittäjä joutuu maksamaan veroa noin 43 % $((11\,381,22 - 5\,304,93) / 14\,250,00 \times 100)$. Verottajan veroprosenttilaskurin mukaan yksistään 35 000 euron palkkatulon marginaaliveroprosentti on jo 37,5 %. Kuten tämä esimerkkilaskelma osoittaa, suhteellisen iso osa sivutuloista menee veroihin.

TAULUKKO 5. Valtion ansiotuloveron laskentaperuste

			1.		2.
VEROTETTAVA TULO			42 979,00		28 087,75
Verotettava ansiotulo	29 700,00 >	+	4 377,36	19 900,00 >	2 515,36
Ylittävältä osalta	30,25 %	+	4 016,89	19,00 %	1 555,67
Valtion ansiotulovero yhteensä		=	8 394,25		4 071,03

Elinkeinonharjoittajasta poiketen, osakeyhtiön verotus on hyvin yksinkertainen. Osakeyhtiön tuloverotus on 20 prosenttia verotettavasta tulosta, joka tarkoittaa 15 000,00 verotettavasta tuloksesta 3 000,00 euroa. Näiden erotuksesta jäljelle jäävä 12 000,00 euroa on tilikauden voitto. Osakeyhtiön kohdalla tässä tapauksessa huomioidaan vain yhteisövero, koska osakkeenomistaja voi halutessaan olla nostamatta niin palkka- kuin osinkotuloja yhtiöstä.

6 JOHTOPÄÄTELMÄT

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli vertailla verotuksen näkökulmasta yksityisen elinkeinonharjoittajan sekä osakeyhtiön verotuksellisia eroja, sekä selvittää mitä marginaaliverotus tarkoittaa ja millainen vaikutus sillä on maksettavan veron määrään yksityisellä elinkeinonharjoittajalla, jolla on elinkeinotulojen lisäksi myös muita ansiotuloja.

Niin kuin esimerkkilaskelmasta selviää, yksityisellä elinkeinonharjoittajalla ollessa elinkeinotoimintansa lisäksi muita ansiotuloja, maksettavien verojen määrä voi nousta jopa 1,5 kertaiseksi verrattuna siihen paljonko maksettavien verojen määrä olisi, jos liiketoimintaa harjoitettaisiin osakeyhtiön muodossa. Yksityisen elinkeinonharjoittajan elinkeinotoiminnasta sekä esimerkiksi hänen työstään saamiaan palkkatuloja verotetaan progressiivisen veroasteikon mukaan, kun taas osakeyhtiön veroprosentti on aina 20 prosenttia riippumatta tulojen määrästä.

Marginaaliverotuksen vaikutus näkyy verolaskelmien mukaan selvästi jo silloin, kun elinkeinotoiminnan tulos on pieni. Esimerkkilaskelmassa, jossa palkkatulo on 35 000 €/v ja elinkeinotoimintatulos yrittäjävähennyksen jälkeen on 14 250 €/v marginaaliveroprosentti on taulukon 1 mukaan huimat 49,5 prosenttia. Keskimääräisen verotason mukaan tarkasteltuna pelkän palkkatulonkin marginaaliveroprosentti on 38,8 prosenttia, jota harva palkansaaja tulee ajatelleeksi tai edes tietää, koska hän katsoo vain palkansaajan verokortilla näkyvää keskimääräistä ennakonpidätysprosenttia, joka 35 000 euron vuosituloille on ilman lisävähennyksiä 24,5 prosenttia.

7 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia yksityisen elinkeinonharjoittajan ja osakeyhtiön verotuksellisia eroja sekä niiden vaikutusta veronmäärään tapauksessa, jossa yrittäjä on myös muualla palkkatyössä. Yrittäjyys, erilaiset yritysmuodot ja niihin liittyvä verotus ovat aihealueina laajoja, jonka vuoksi teoriaosuuden kirjoittamisessa oli tärkeää rajan vetäminen siihen, mitä asioita työhön tulee ja kuinka syvällisesti niihin haluaa paneutua. Opinnäytetyössä tehtiin selkeä rajaus koskemaan vain yksin yrittäjänä toimivalle sopiviin yritysmuotoihin. Opinnäytetyöstä rajattiin pois myös yrityksen perustamiseen, kirjanpitoon ja toimintamuodonmuutokseen liittyvät asiat, joista on jo kirjoitettu lukuisia opinnäytetöitä.

Tämän opinnäytetyön aihe on käytännönläheinen ja saanut alkunsa toimeksiantajan tekemistä havainnoista, että asiakkaalla ei useinkaan ole riittävää tietoa verotuksen muodostumisesta. Toisin kuin palkansaajalla, yrittäjällä on mahdollisuuksia vaikuttaa verojen määrään. Työhön kuului teoriaan tutustumista, joka koostui alan kirjallisuudesta, verottajan ohjeista ja lainsäädännöstä. Käytännön osuudessa työssä tehtiin laskelma mahdollisimman tyyppillistä vuosiansiota ja pienehköä elinkeinotoiminnan tulosta käyttäen. Laskelman tarkoituksena oli selventää marginaaliveron suuruutta tulojen kasvaessa.

Pienyrittäjälle verotukseen liittyvien asioiden ymmärtäminen saattaa tuntua vaikealta, jopa taakalta. Yrittäjän verojen muodostuminen riippuu yhtiömuodosta, mutta yleisimmät verot, mitä pienyrittäjät maksavat ovat ansiotulovero, pääomatulovero ja yhteisövero. Pienet yritykset ovat merkityksellisiä yhteiskunnallemme, jonka vuoksi on tärkeää, että he osaavat suunnitella toimintaansa niin, että rahaa jäisi käyttöön mahdollisimman paljon. Yritysmuotona osakeyhtiö mahdollistaa verosuunnittelun toiminimeä paremmin ja yrittäjän on mahdollista saada käyttöönsä erilaisia luontaisetuja. Osakeyhtiömuoto voi vaikuttaa myös yritystoiminnan uskottavuuteen ja rahoituksen saantiin. Yritystoiminnassa osakeyhtiö onkin ihanteellinen yritysmuoto, kun yrittäjän muualta saama palkkatulo riittää kattamaan henkilökohtainen rahantarpeen ja yrityksen tuoton voi jättää yhtiöön kasvattamaan voittovaroja. Tulevaisuutta ajatellen, olisi mielenkiintoista nähdä onko verojen säästöillä vaikutusta pienyrittäjän toimintatapoihin. Yhtenä jatkotutkimuksen aiheena voisikin olla verojen säästämisen vaikutusten tutkiminen pienyrityksissä.

LÄHTEET

Collin, Jesse 2022. Osakeyhtiön yhtiökokous. Helsinki: Alma Talent. Hakupäivä 31.1.24. Alma Talent verkkokirjalyhy. Vaatii käyttöoikeuden.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 1968/360. Hakupäivä 14.4.2024.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>.

Laki verotusmenettelystä 1995/1558. Hakupäivä 1.4.2024,
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558#L4P29>.

Malmgren, Marianne & Myrsky, Matti 2020. Elinkeino-
tulon verotus. Helsinki: Alma Talent.

Myllymäki, Janne, Myrsky, Matti & Rabinä, Timo 2019. Henkilökohtaisen tulon verotus. Helsinki: Alma Talent.

Myllymäki, Janne, Myrsky, Matti & Rabinä, Timo 2019. Henkilökohtaisen tulon verotus. Helsinki: Alma Talent. Hakupäivä 17.1.2024. Alma Talent verkkokirjalyhy. Vaatii käyttöoikeuden.

Mähönen, Jukka, Säiläkivi, Antti & Villa, Seppo 2007. Osakeyhtiölaki pienyhtiössä. Helsinki: Talentum.

Mäkinen, Lassi 2019. Osakeyhtiö pienyhtiönä. Helsinki: Mediapinta Oy.

Ossa, Jaakko 2020. Tuloverolaki käytännössä. Helsinki: Alma Talent.

Sekki, Antti 2021. Alustatalousyrittäjyys: opas sivutuloista kiinnostuneelle. Helsinki: IA&N Consulting.

Tilastokeskus 2024. Yksinyrittäjien määrä väheni vuonna 2023. Hakupäivä 25.3.2024.
<https://www.stat.fi/uutinen/yksinyrittajien-maara-vaheni-vuonna-2023>.

Tomperi, Soile 2019. Käytännön kirjanpito. Helsinki: Edita.

Tuloverolaki 1992/1535. Hakupäivä 14.4.2024.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535>.

Varma 2024. YEL-maksu 2023. hakupäivä 25.3.2024. <https://www.varma.fi/yrittaja/ks/yel-2023/>.

Verohallinto 2015. Ansiotulojen verotus. Hakupäivä 10.3.2022. https://vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48481/ansiotulojen_verotu2/.

Verohallinto 2019. Yritystoiminta, tulonhankkimistoiminta ja harrastustoiminta henkilöverotuksessa. Hakupäivä 10.3.2022. <https://vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/73274/yritystoiminta-tulonhankkimistoiminta-ja-harrastustoiminta-henkil%C3%B6verotuksessa/>.

Verohallinto 2021. Elinkeinotoiminnan tulos ja sen jakaminen ansiotuloksi ja pääomatuloksi – liikkeen- ja ammatinharjoittaja. Hakupäivä 14.4.2024. <https://www.vero.fi/yrietykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/nettovarallisuus/>.

Verohallinto 2022a. Avioliitto – Avioero. Hakupäivä 6.1.2024. https://www.vero.fi/henkilooasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/omat-tiedot/avioliitto_avioero/.

Verohallinto 2022b. Kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit vuonna 2023. Hakupäivä 25.3.2024. <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47465/kuntien-ja-seurakuntien-tuloveroprosentit-vuonna-2023/>.

Verohallinto 2023a. Kevytyrittäjä – näin hoidat veroasiat. Hakupäivä 11.9.2023. <https://www.vero.fi/yrietykset-ja-yhteisot/yrietystoiminta/uusi-yriety/kevytyrittaja/>.

Verohallinto 2023b. Sosiaalivakuutusmaksut. Hakupäivä 7.4.2024. <https://www.vero.fi/yrietykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yrietyt-tyonantajana/sosiaalivakuutusmaksut/>.

Verohallinto 2024a. Milloin kevytyrittäjä on arvonlisäverovelvollinen. Hakupäivä 11.9.2023. <https://www.vero.fi/yrietykset-ja-yhteisot/yrietystoiminta/uusi-yriety/kevytyrittaja/milloin-kevytyrittaja-on-arvonlisaverovelvollinen/>.

Verohallinto 2024b. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Hakupäivä 1.4.2024. <https://www.vero.fi/yrietykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/>.

Verohallinto 2024c. Yleisradiovero ja Ahvenanmaan mediamaksu. Hakupäivä 6.4.2024. https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/uutishuone/esitys_ja_opetusmateriaali/ylevero/.

Veronmaksajat 2022. Ansiotulosta tehtävät vähennykset 2023. Hakupäivä 7.4.2024. <https://www.veronmaksajat.fi/neuvot/henkiloverotus/tyo-elake-ja-etuudet/verovahennykset/2022/ansiotulosta-tehtavat-vahennykset-2023/#c187194c>.

Veronmaksajat 2023a. Valtion tuloveroasteikko 2023. Hakupäivä 18.4.2024. <https://www.veronmaksajat.fi/tutkimus-ja-tilastot/tuloverot/tuloveroasteikot-valtio/valtioon-tuloveroasteikko-2023/#ea88d591>.

Veronmaksajat 2023b. Palkansaajan veroprosentit 2024. Hakupäivä 17.3.2024. <https://www.veronmaksajat.fi/luvut/Laskelmat/Palkansaajan-veroprosentit/#70ba9253>.

Villa, Seppo 2023. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki: Alma Talent. Hakupäivä 17.1.2024. Alma Talent verkkokirjahylly. Vaatii käyttöoikeuden.

Yrittäjät 2022. Eri yritysmuotojen verotus. Hakupäivä 10.3.2022. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/verot-ja-talous/yrietysverotus/#yrietytulo-jaetaan-ansio-ja-paaomootuloon>.

ESIMERKKILASKELMA

LIITE 1

	1.	2.
ANSIOTULOT		
Palkat, luontoisedut ja muuta ansiotulot	35 000,00	35 000,00
Elinkeinotoiminnan ansiotulo-osuus	15 000,00	
Yrittäjävähennys elinkeinotoiminnasta	750,00	
ANSIOTULO YHTEENSÄ	49 250,00	35 000,00
VALTIONVEROTUS		
Ansiotulo	49 250,00	35 000,00
Tulonhankkimisvähennys ja jäsenmaksut	750,00	750,00
Eläke-, tyött.vak.- ja svprahamaksut	3 503,50	3 503,50
Ansiotulovähennys	2 017,50	2 658,75
VEROTETTAVA ANSIOTULO	42 979,00	28 087,75
josta Valtionvero	8 394,25	4 071,03
KUNNALLISVEROTUS		
Ansiotulo	49 250,00	35 000,00
Tulonhankkimisvähennys ja jäsenmaksut	750,00	750,00
Eläke-, tyött.vak.- ja svprahamaksut	3 503,50	3 503,50
Ansiotulovähennys	2 017,50	2 658,75
VEROTETTAVA TULO	42 979,00	28 087,75
josta kunnallisvero	3 378,15	2 207,70
sairaanhoitomaksu	257,87	168,53
päivärahamaksu	680,00	476,00
VEROT JA MAKSUT		
Valtion ansiotulovero	8 394,25	4 071,03
työtulovähennys	1 492,05	1 781,33
Kunnallislouonteiset verot	4 316,02	2 852,23
Yle-vero	163,00	163,00
VEROT YHTEENSÄ	11 381,22	5 304,93